

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ НАУКИ»

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
Спеціальність – 033 Філософія
Рік навчання 1, семестр 1,
Форма навчання денна, вечірня, заочна
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання українська

Лектор курсу

Додонова Віра Іванівна, доктор філософських наук,
професор

Контактна інформація
лектора (e-mail)

Кафедра філософії та міжнародної комунікації,
корпус. 3, к. 125, тел. 5278150
e-mail dodonovav @ nubip.edu.ua

Сторінка курсу в eLearn:
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3857>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна передбачає вивчення основних тенденцій розвитку науки, критичне осмислення подій та явищ наукового життя, використання філософської рефлексії для формування власної наукової світоглядної парадигми. «Філософія науки» орієнтована на формування у здобувачів наукового ступеня «доктор філософії» парадигми наукового мислення, осягнення основних напрямків розвитку філософії науки як галузі філософського знання, вивчення основних тенденцій розвитку сучасної наукової парадигми, основ наукової культури, специфіки наукової діяльності вченого-дослідника тощо. Їх знання та розуміння породжує вміння окреслювати дослідницьке поле власного наукового дослідження у відповідності до сучасної парадигми наукового знання, формувати методологію власного наукового дослідження, а також давати власну оцінку явищам і подіям наукового життя. Вагому роль відіграє філософія науки у формуванні комунікативних навичок та творчих здібностей.

Вивчення «Філософії науки» забезпечує цілий ряд загальних, та спеціальних компетенцій. Зокрема, «Філософія науки» формує:

Інтегральна. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері філософії, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК4. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК5. Здатність розв'язувати комплексні проблеми філософії на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ЗКу6. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу текстів, здатність оперативно опрацьовувати значні масиви інформації, генералізувати їх в загальну смислову структуру, виявляти слабкі місця, логічну чи смислову уразливість аргументації.

ЗКу7. Вміння використовувати комп'ютерні та комунікаційні технології у науковій та педагогічній діяльності.

ЗКу8. Вміння формувати дослідницьке поле власного наукового дослідження у відповідності до сучасної парадигми наукового знання.

СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у філософії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з філософії та суміжних галузей.

СК2. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень українською та іноземною мовами, глибоке розуміння іншомовних наукових текстів за напрямом досліджень.

СК3. Здатність застосовувати методи філософського і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

СК5. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері філософії, оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку філософії.

СК6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері філософії, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СКу7. Знання предметної області філософії та розуміння сутності професійної діяльності, вміння об'єктивно та неупереджено викладати основні проблеми філософії.

СКу8. Здатність до інтерпретації та узагальнення текстів, володіння текстологічною культурою філософа.

СКу9. Здатність виявляти та пропонувати шляхи вирішення соціально-філософських, антропологічних, інвайроментальних проблем.

СКу10. Вміння вести науково-дослідницьку діяльність у сфері філософії та дотичних до неї дисциплін індивідуально та в науково-дослідних групах (колективах).

СКу11. Здатність критично осмислювати події та явища сучасного життя, використовувати філософську рефлексію для формування власної світоглядної позиції, усвідомлювати моральну відповідальність за результати власної наукової діяльності,

вміння використовувати філософські знання для роз'яснення глобальних проблем сьогодення.

Вивчення «Філософії науки» забезпечує такі **результати навчання:**

РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з філософії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з філософії, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН3. Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання основних положень теоретичної і практичної філософії, історії світової та вітчизняної філософської думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасній світовій філософії.

РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів.

РН5. Планувати і виконувати теоретичні дослідження з філософії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН6. Глибоко розуміти загальні принципи та методи філософських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері філософії та у викладацькій практиці.

РН8. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми філософії з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

РН9. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері філософії, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

РНу10. Вміння та навички організовувати творчу діяльність, роботу над науковими статтями та доповідями. Вміння та навички виконувати належні, оригінальні і придатні для опублікування дослідження у галузі гуманітарної науки та суміжних з нею наук. Вміння та навички організовувати оформлення і самоперевірку відповідності матеріалів дисертаційного дослідження встановленими вимогам.

РНу11. Знання та розуміння наукової етики та правил академічної доброчесності, їхньої ролі у науковій діяльності та загальній перспективі розвитку науки та соціуму. Вміння сумлінно та доброчесно виконувати наукові завдання та володіти навичками етичної педагогічної поведінки.

РНу13. Знання основних тенденцій розвитку науки й наукових досліджень у сучасному світі. Знання та розуміння генезису розвитку філософської думки. Вміння та навички виокремлювати на підставі знання напрямів і течій історії філософії актуальних соціально-філософських проблем та здійснення їхнього аналізу.

РНу14. Знання та розуміння закономірностей і підстав розвитку світогляду та образу людини у різних соціокультурних та цивілізаційних середовищах та вміння пропонувати шляхи вирішення соціально-філософських, антропологічних, інвайроменталістських проблем відповідно до запитів сьогодення.

РНу15. Вміння та навички ведення науково-дослідницької діяльності у сфері філософії та дотичних до неї дисциплін індивідуально та в науково-дослідних групах (колективах).

Вміння та навички налагодження наукової взаємодії з дослідниками, які мають власну світоглядну позицію та толерантне ставлення до інакодумства.

РНу16. Знання та розуміння закономірностей розвитку глобальних проблем людства, тенденцій еволюції світогляду та образу людини у різних соціокультурних середовищах та вміння на їхньому тлі ставити та вирішувати важливі наукові та педагогічні проблеми. Знання впливових концепцій і стратегій, в межах яких формується проблематика екологічної філософії, біоетики.

РНу17. Вміння та навички критичного аналізу подій та явищ суспільного життя, використання філософської рефлексії для формування власної світоглядної позиції, усвідомлення моральної відповідальності за результати власної наукової діяльності. Вміння та навички корелювання досягнення філософської думки з природничими, політичними, етичними знаннями.

РНу18. Знання та розуміння сутності та причини змін у поглядах на світ і людину. Вміння та навички аналізувати сучасні проблеми екосистеми та її вплив на розвиток суспільства, аналізувати напрямки діяльності суспільства в умовах екокризи. Вміння та навички ефективно використовувати філософський інструментарій в процесі аналізу усіх аспектів сучасного соціокультурного буття людства, й, особливо, в українському контексті.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ лабора торні,)	Результати навчання	Завдання	Оціню вання
1. Феномен науки. Проблемне поле філософії науки.	2/2	Знати основні аспекти буття науки, особливості та критерії наукового знання, діахронний та синхронний аспекти буття та дослідження науки, основні види наукової раціональності, функції науки й функції філософії у науковому пізнанні. Вміти розрізняти науку й паранауку.	Опрацювання визначених темою питань з подальшим професійним обговоренням або написання тез доповідей чи авторського есе з подальшою його презентацією. Тест.	4
2. Основні етапи становлення науки.	2/4	Знати світоглядні та соціокультурні передумови виникнення науки, періодизацію науки, основні періоди розвитку науки та особливості буття й розвитку сучасної науки. Розуміти відмінність між раціональним і науковим знанням, відмінності між соціогуманітарними, природничими та технічними науками, особливості класичної, некласичної та постнекласичної наукової парадигми. Вміти розрізняти ідеали та норми	Опрацювання визначених темою питань з подальшим професійним обговоренням або написання тез доповідей чи авторського есе з подальшою його презентацією. Тест.	4/2

		класичної, некласичної й постнекласичної науки та використовувати набуті знання у власній науково-дослідній діяльності.		
3. Генеза та етапи розвитку філософії науки. Сцієнтизм та антисцієнтизм.	2/4	Знати передумови виникнення та особливості розвитку філософії науки в XIX столітті, основні ідеї та причини прихильності природознавців до теоретико-методологічних напрацювань представників «другого» позитивізму, особливості формування методології гуманітарного знання у неокантіанстві. Розуміти специфіку логічного аналізу мовних форм знання у неопозитивізмі, причини виникнення та основні методологічні програми представників постпозитивізму. Знати та вміти використовувати у науково-дослідній діяльності герменевтичну методологію.	Опрацювання визначених темою питань з подальшим професійним обговоренням, вирішення логічних задач, або написання тез доповідей чи авторського есе з подальшою його презентацією. Тест.	6/2
4. Структура і динаміка наукового пізнання.	2/4	Знати рівні пізнання та основні види знання, структуру та форми наукового пізнання, природу та типи наукових революцій. Вміти розрізняти емпіричний та теоретичний рівень наукового пізнання та відповідні їм форми та використовувати набуті знання на практиці.	Опрацювання визначених темою питань з подальшим професійним обговоренням або написання тез доповідей чи авторського есе з подальшою його презентацією. Тест.	4
5. Методологічний інструментарій сучасної науки.	2/4	Знати відмінність між методом, методологією та методикою, специфіку філософсько-методологічного аналізу науки, функції загальнонаукової методології пізнання. Вміти розрізняти методи емпіричного дослідження (спостереження, опис, вимірювання, експеримент) та теоретичного дослідження (ідеалізація, формалізація, уявний експеримент, гіпотетико-дедуктивний метод). Знати основні правила побудови наукових визначень та вміти їх використовувати у власній науково-дослідній роботі.	Опрацювання визначених темою питань з подальшим професійним обговоренням або написання тез доповідей чи авторського есе з подальшою його презентацією. Тест.	4
6. Діалектична логіка як методологія наукового пізнання. Соціокультурні аспекти науки.	2/4	Знати основні закони логіки та їх методологічне значення, види та своєрідність аргументації, структуру та види доведень Вміти вести аргументовані наукові дискусії.	Опрацювання визначених темою питань з їхнім подальшим обговоренням вирішення	6

			практичних задач з теорії аргументації. Тест.	
7. Філософія техніки.	2/4	Знати основні проблеми філософії техніки, історичну еволюцію поняття «техніка» і його сучасні інтерпретації, особливості техносфери. Розуміти специфіку віртуальної реальності як унікального соціокультурного феномену та наслідки сучасної комп'ютерної революції та особливості розвитку інформаційного суспільства.	Опрацювання визначених темою питань з подальшим професійним обговоренням або написання тез доповідей чи авторського есе з подальшою його презентацією. Тест.	4
8. Етика науки.	1/4	Знати підстави моралі, ціннісні орієнтації сучасної науки та кожного вченого. Розуміти важливість проблеми морального вибору і моральної відповідальності у науці та значення професійної відповідальності ученого. Знати та розуміти основні положення Етичного кодексу вченого України.	Опрацювання визначених темою питань з подальшим професійним обговоренням або написання тез доповідей чи авторського есе з подальшою його презентацією. Тест.	4
Навчальна робота				70
Екзамен			Три відкриті питання	30
Всього за 1 семестр				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перекладання:</i>	Дедлайни визначені в ЕНК. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання тем відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, стажування або відрядження).
<i>Політика оцінювання самостійної роботи</i>	Самостійна робота у формі написання реферату є складовою навчальної роботи. Здобувачі вищої освіти мають право самостійно обирати теми рефератів, попередньо узгоджуючи їх з лектором, або ж обирати одну з пропонованих ним тем.
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час самостійних робіт, тестування та екзаменів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Плагіат у рефератах аспірантів недопустимий. У разі виявлення

	у рефераті плагіату, робота повертається аспіранту для доопрацювання.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в дистанційній on-line формі за погодженням із деканом факультету)
Оцінювання	Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної (знання) та практичної підготовки (вміння) у співвідношенні 50/50, тобто 35 балів максимум знання і 35 балів – вміння. Проміжний контроль знань відбувається після кожної теми у формі тестування, максимум 2 бали. Підсумкова атестація – максимум 30 балів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна результатів складання екзаменів	
	Екзамен	
90-100	Відмінно	
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	незадовільно	